

bychom poskytovatí tomuto rozvratu a spiknutí výhody demokracie, jichž se dovolávají ne k prospěchu republiky, ale k jejími rozbití? Ne, a nikdy ne!

A na spiklence a rozvratníky máme ještě prostředky, které nám dala první republika, a jež jsou rovněž demokratické, poněvadž chrání a zajišťují v této republice svrchovanost a vládu českého a slovenského lidu! Je to zákon na ochranu republiky a zákon na obranu státu.

Je jenom na těch, kteří o použití tohoto druhého nástroje bezpečnosti a spravedlnosti ve státě rozhodují, aby dali pokyny k tomu, aby bylo vskutku proti rozvratníkům postupováno příkladně, a aby se mezi žalobci a soudci neocitli náhodou opět nějací bývalí příslušníci HSLS, u nichž by nemohla býti záruka, že budou nalézati právo tak nezaujatě a nestranně, jak je to v zájmu republiky a spravedlnosti nevyhnutně třeba.

Pánové, státní bezpečnost uzavírá vyšetřování dvou spiklenceckých případů.

Jako I. případ označuje Žilinu, jako II. pak Bratislavu a nyní se počíná odhalovat případ číslo III - Sidorova skupina.

Mohu vám, pánové důvěrně oznámiti, že okupační úřady v Rakousku nám na naše požádání vydaly jednu z hlavních spojek velezrádce Sidora. Nelze dnes ještě říci, jak je skupina Sidorových spolupracovníků početná. Je to skupina starých luďáků, usilující o návrat Sidorův do ČSR a o jeho návrat do československé politiky, aby se znovu pokusila o to, co se Sidorovi již jednou podařilo. Tato skupina je rozmístněna po různých úřadech a je representována především také starými, zarytými luďáckými živly.

Vláda Čechů a Slováků je před těžkým, ale odpovědným úkolem. Je jasné, že se tohoto stavu, jak jsem jej vylíčil, musí nastati radikální změna na Slovensku, má-li slovenský národ dosíci klidu k budovatelské práci a má-li náš společný stát Čechů a Slováků být upevněn. Podle mého názoru musí byt z veřejného života odstranění všichni, kteří jsou jakkoliv zúčastněni na spiklencecké akci a všichni, kteří luďácké a rozvratnické spiklence jakýmkoliv způsobem chránili a podporovali. Věřím, že vláda bude mě v tomto stanovisku plně podporovati a věřím, že vláda bude pevná, rozhodná a neústupná, abychom celou váhou státní autority zasáhli usvědčené nepřátele státu a očistili náš vnitřní politický život od rozvratu a velezrady, a tak zajistili další zdárnou konsolidaci státu a rozvoj naší republiky.

Předkládám panu předsedovi vlády a pánům ministrům obsáhlejší výtisk své zprávy s dokumentárními přílohami, v němž je prokázána snad dostatečně přesvědčivě závažnost a nebezpečí obou odhalených spiknutí. Kromě dokumentů, jejichž fotografické snímky tvorí přílohovou část zprávy, mám zde k nahlédnutí i jiný velmi závažný dokumentární materiál, který nebylo možno přiložiti k zprávě. I tento materiál jest zde pánům ministrům k dispozici.

Prosím, aby páni ministři moji zprávu laskavě bedlivě přečetli a věnovali jí takovou pozornost, jakou závažnost obou případů odhaleného spiknutí zasluhuje.

Upozorňuji, že na základě zprávy přijdu s konkrétními návrhy, jaká nutno učiniti i v ostatních resortech ještě lépe podobným pokusům rozvratnictví a špionáže, a abychom ilegální hnutí, namířena proti naší republice a jejím lidově demokratickým řádům, rázným a jednotným postupem znemožnili jednou provždy.

Slovenský národní archiv Bratislava, fond S - 25 - 1

Dokument č. 132

List J. Ševčíka z 5. novembra 1947 Predsedníctvu Demokratickej strany

Slávne predsedníctvo demokratickej strany
Bratislava

Pocitujeme zaiste všetci, že sa naša strana dostáva do povážlivej situácie a celá naša národná politika, do nebezpečného stranícko-politického polozenia. Preto si, páni, považujem za svätú povinnosť upozorniť na niektoré veci, zásadnej a významnej povahy.

Predovšetkým musím zdôrazniť, že som stál pri kolíske našej strany už vtedy, keď sa rodila za krviprelievania a bojov o slovansko - slovenské „bytie a nebytie“. Bolo to v slávnom Národnom povstaní a ja som na tieto chvíle hrdý. Preto nechcem a nemôžem mlčať.

Musím prehovoriť už aj preto, lebo ako člen širšieho predsedníctva riadne zjazdom zvolený a nevolaný na naše schôdzky, prejavujem oprávnený strach o ďalší osud strany, zeme, národa a republiky.

A dnes, keď je mnoho nechutného v našom straníckom živote, obávam sa, aby sa strana a jej drobní členovia nedostali do skazy a nešťastia. Cítim preto, že je najvyšší čas zmeniť doterajšiu líniu strany.

Rozhodol som sa k tomuto kroku v pevnej viere, že i slávne predsedníctvo tieto moje rady nebude považovať za zlomyseľnosť a škodenie strane, ale naopak za postup korektný, ktorým chcem postaviť hrádzu ďalším nepokojom v strane i v našom verejnom živote.

Ako sa z iných politických miest zdôrazňuje, predvolebná naša dohoda narobila najviac zla a mrzutej krvi. I keď v podstate šlo o zapojenie katolíckych vrstiev do našej strany, badáme, s mnohými statočnými jednotlivcami, dostali sa k nám jednotlivci, nie hodní mena demokrat a Slovák.. Ukazujú to menovite posledné udalosti, ktoré nielenže stranu poškodzujú, ale ju vedú bezmála do záhuby.

Každý, kto si neuvedomuje výdobytky Povstania, československej štátnosti a slovanskej spolupatričnosti, ten medzi nás nepatrí, nech stojí na ktoromkoľvek mieste a v ktorejkoľvek funkcii.

Nesmieme preto dovoliť, aby sa na miesto starých a osvedčených bojovníkov z Povstania, dostávali na rozhodujúce miesta ľudia strane a štátu neoddaní, ktorých jediným cieľom by bolo podkopávať základy Republiky, demokracie a tak škodiť dobrému menu odboja doma i za hranicami. Prosím preto, pozor, pri výbere ľudí.

Vráťme sa k starej osvedčenej povstaleckej politike. Dohoda, ktorá i tak v mnohých sektoroch nášho straníckeho života nebola splnená, nech nám nie je príťažou v ďalšej práci. V prípade, že by mala byť iba pláštikom, aby sa do našej strany vkrádali elementy Republiky nepriateľské, bol by som nútený za svoju osobu svoj podpis odvolať, lebo nechcem niesť zodpovednosť za ťažké následky a škody, ktoré by takéto ľudia mohli napáchať. Žiadam z týchto dôvodov, aby sa strana radikálne dištancovala od každého, kto by sa bol hociako dostal do sprisahania, kto je nie verným vlastencom nášho štátu, kto so slovanskou vzájomnosťou statočne nemyslí a kto je, či už skrytým, alebo zjavným nepriateľom výdobytkov z rokov 1944 a 1945.

Nadišla preto chvíľa, aby sme chlapsky povedali jasné slovo a potom sa i podľa neho riadili. Ponajprv tak musíme spraviť v našej zahraničnopolitickej orientácii. Naše miesto bolo, je a musí byť v rodine slovanských národov. Proti nemeckej rozpínavosti a zmáhajúcej sa maďarskej iredente a revizionizmu, je naše miesto len a len v naozaj úprimnom priateľstve so ZSSR. V tejto skutočnosti musia prestať všetky pochybnosti.

Ďalšia idea bude vernosť tým ideálom, ktoré vzišli z Bystrice a Košického vládného prehlásenia. Rovnako by som chcel páni upozorniť na záväzky hospodárske a vyživovacie, za ktoré nesieme v týchto časoch azda najväčšiu zodpovednosť. Nielen že nám prichodí odstrániť následky katastrofálnej úrody, ale treba nám myslieť na to, ako tieto nedostatky odstrániť.

Počívam neraz hlasy našich funkcionárov a členov, ktorí radia, upozorňujú, by neraz vyzdvihujú mnohé chyby,, ktorých sme sa dopustili, ktoré sme vlastnou pomalosťou zavinili. Obnovme teda vážnosť a autoritu našich národných orgánov a vrcholných inštitúcií vo všetkých inštanciách a na všetkých miestach.

Záverom mi treba konštatovať, že naše Predsedníctvo nevyjadruje mienku tých dobrých demokratov a najmä katolíkov, ktorí nechcú mať nič spoločného so sprisaháním, ani s jeho ochrancami. Ba naopak, žiadal by som to kategoricky, aby sme všetky takéto snahy odsúdili a to veľmi rázne.

Kormidla našej strany nech sa uchopia ľudia naozaj národno-demokratického založenia, ktorí ostali verní myšlienke slovanskej a štátnej vtedy, keď z toho nevyplývali ani výhody finančné ani hospodárske a toľž už osobné.

Opakujem znovu, že k tomuto prejavu ma nevedla ani túžba po funkciách, ani nijaký iný úmysel, ale iba to, aby som upozornil slávne Predsedníctvo v tých veľmi ťažkých chvíľach na jeho stranické, národné, štátne, budovateľské a slovanské povinnosti. Preto prosím,, aby sa mojim slovám nepripisovalo teda nič, čo by usilovalo o újmu strany, ale práve ide mi o jej prospech, upevnenie a zdar!

Poslanec ÚNZ:
nečitateľný podpis (J. Ševčík)
člen predsedníctva

Bratislava, dňa 5. XI. 1947

Státní ústřední archiv Praha, f. 100/24, sv. 41, a. j. 838

Dokument č. 133

Správy agenta V - 101 pre Ministerstvo vnútra

Agent V - 101 podal dne 3. 11 1947 tyto zprávy:

„Za včerejších jednání předsednictva DS v Bratislavě odmítl Lettrich převzít funkci náměstka předsedy vlády s odůvodněním, že se nechce opotřebovati. Za kandidáta byl navržen Kočvara, který má, jako evangelík, naprostou důvěru agrárníků, a za houževnaté hájení slovenských zájmů při tvoření československé ústavy má i přízeň luďáků. Lettrich stojí na rozhodném stanovisku, že při tomto útoku na DS, nesmí za žádných okolností dojíti k výměně resortů.

Demokrati si svoje resorty musí udržeti stůj co stůj. Vedení DS má značné obavy z pokračování akce komunistů odborů a odbojových složek proti pověřencům.

Agrárnímu křídlu jde o to, aby udrželi za všech okolností pověřence Josku, který je hlavní oporou strany, pokud se týče hospodářských posic.

Demokratická strana je ochotná pouze k těm ústupkům, že by uvolnila jedno místo pověřence pro sociální demokracii a v nejhorším jedno další místo pověřence pro Stranu slobody.

DS trvá neochvějně na tezi, že Husákova demise celého sboru pověřenců je neplatná.

O Pietorovi byly někým před jednáním o místo náměstka rozšířeny zprávy, že by rád hrál roli Grozy nebo Cirankiewiczze.

Posudek: Zprávy mám za pravděpodobné, ale poněvadž jsou pouze z jediného pramene, nemám pro nedostatek času možnost si je spolehlivě ověřit.

Státní ústřední archiv Praha, f. 100/24, sv. 41, a. j. 838